

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/2/2022
Identifikačné číslo spisu: 8715201202
Dátum vydania rozhodnutia: 15.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8715201202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: X. C., narodený M., bytom N., zastúpený advokátom: Mgr. Dávid Štefanka, advokátska kancelária, so sídlom Bratislava, Povožnícka 18, IČO: 42 182 298, proti žalovanej: X. C., narodená M., bytom W., zastúpená advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners, s. r. o., so sídlom Poprad, Mnoheľova 830/15, IČO: 47 251 654, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ján Hudzík, o náhradu ujmy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/72/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. marca 2019 sp. zn. 2Co/67/2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“, „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 16. februára 2018 č. k. 7C/72/2015-400 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovanú uhradiť mu škodu vzniknutú vydaním predbežného opatrenia uznesením Okresného súdu Poprad z 21. júna 2010 č. k. 7C/203/2009-80, nakoľko predbežné opatrenie zaniklo zo zákona z dôvodu zastavenia konania v právnej veci sp. zn. 7C/203/2009 vedenej na Okresnom súde Poprad. Zároveň vyslovil, že žalovaná má vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie nárok žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnený, keď mu z rozhodnutí Okresného súdu Poprad v konaní strán sporu o vyporiadanie BSM pod sp. zn. 7C/203/2009 vyplynulo, že navrhovateľka navrhla vydanie predbežného opatrenia dôvodne. Uznesením z 21. júna 2010 č. k. 7C/203/2009-80 bolo žalovanému uložené zdržať sa akéhokoľvek konania v súvislosti s bytom ... Nebolo sporné, že žalobca v priebehu konania o vyporiadanie BSM chcel a mal snahu odpredať byt, ktorý bol predmetom predbežného opatrenia, pričom v uvedenom konaní boli návrhy žalobcu (tam v postavení žalovaného) na zrušenie nariadeného predbežného opatrenia opakovane zamietnuté ako

nedôvodné.

3. V bode 17. odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaná (v uvedenom konaní v postavení žalobkyne) dňa 31. 01. 2013 zobrala návrh na vyporiadanie BSM späť v celom rozsahu, pričom podľa záznamu na č. I. 531 (spisu vedeného pod sp. zn. 7C/203/2009) z 01. 02. 2013 žalovaný so späťvzatím návrhu nesúhlasil z dôvodu, že vo veci podal protinávrh a žalobkyňa uviedla, že „dôvodom, prečo navrhuje zrušiť aj predbežné opatrenie je tá skutočnosť, že žalovaný bude súhlasiť so späťvzatím návrhu, a že jej udelí súhlas na zmenu o obvyklý pobyt syna, pretože doposiaľ jej súhlas neudelil, a to aj napriek tomu, že už rok býva v W. a už rok dochádza do práce do Bratislavy. bez akéhokoľvek logického zdôvodnenia nesúhlasí s tým, aby syn mal pobyt v H. a podmieňuje to rôznymi návrhmi a kladením podmienok, napríklad, že keď podá návrh na zrušenie predbežného opatrenia, že jej ten súhlas dá. ... späťvzatie návrhu ako aj zrušenie predbežného opatrenia učinila z dôvodu, že koná v záujme maloletého dieťaťa (strán sporu)“; konanie sp. zn. 7C/203/2009 bolo právoplatne zastavené dňom 02. 03. 2013.

4. Súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 77 ods. 3 OSP a § 340 ods. 1 CSP (bod 21. odôvodnenia) a mal za to, že predmetné predbežné (neodkladné) opatrenie zaniklo z dôvodu späťvzatia návrhu a zastavenia konania.

5. Riadiac sa uvedenými ustanoveniami bolo preto, podľa súdu prvej inštancie, v súvislosti so zánikom predbežného opatrenia potrebné skúmať, či navrhovateľ podal návrh na vydanie predbežného opatrenia oprávnene, a teda dôvodne (bod 23. odôvodnenia).

6. Z vykonaných dôkazov, a t o predovšetkým z niekoľkých rozhodnutí o nariadení predbežného opatrenia ako aj potvrdzujúcich uznesení krajského súdu vo vzťahu k návrhom na zrušenie neodkladného opatrenia podľa súdu prvej inštancie nesporne vyplýva, že navrhovateľka navrhla vydanie predbežného opatrenia dôvodne, súdu predložila aj listinné dôkazy svedčiacie o tom, že žalobca v priebehu konania o vyporiadanie BSM chcel a mal snahu byť odpredat'; za takej dôkaznej situácie preto dospel k záveru, že právny nárok na náhradu škody a inej ujmy v súvislosti so zánikom predbežného opatrenia žalobca nemá (bod 24. odôvodnenia), a preto žalobu zamietol.

7. V bode 25. odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie uviedol: „Vzhľadom na vyriešenie si otázky opodstatnenosti nároku, keď konštatoval, že tento nárok daný nie je, sa už súd prvej inštancie nezaoberal výškou uplatnenej škody, či nemajetkovej ujmy. Odhliadnuc od vyššie uvedených dôvodov však súd prvej inštancie vzal do úvahy aj okolnosti, za ktorých došlo k späťvzatíu návrhu na vyporiadanie BSM (a zániku neodkladného opatrenia), pričom z vykonaných dôkazov mal za nepochybné, že žalovaná konala z dôvodu záujmu a starostlivosti o spoločné dieťa a dospel k záveru, že prípadné vyhovenie žalobe by bolo v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník“.

II.

8. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol žalobca včas podaným odvolaním. Vo vzťahu k ustanoveniu § 77 ods. 3 CSP namietol tendenčný a silne arbitrárny výklad právnej teórie o údajnej povinnosti súdu skúmať, „či navrhovateľ podal návrh oprávnene, a teda dôvodne“, a to s poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 570/2013 a II. ÚS 372/2016 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/150/2010.

V odvolaní namietol aj konštatovanie súdu prvej inštancie, že „vyhovenie žalobe by bolo v rozpore s dobrými mravmi“, a to s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu ČR a Ústavného súdu ČR a na skutočnosti vyplývajúce z konaní nielen o vyporiadanie BSM (sp. zn. 7C/203/2009), ale aj o rozvod manželstva, či v súvislosti so starostlivosťou o maloletého syna, pričom W. štátne úrady nariadili návrat žalobkyne so synom na územie Slovenskej republiky. Pri posudzovaní súladu s dobrými mravmi súd prvej inštancie nekonal nestranne, keď nepovažoval za s dobrými mravmi nesúladne práve

predchádzajúce konanie žalovanej.

III.

9. Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. marca 2019 č. k. 2Co/67/2018-430 (ďalej aj ako „odvolací súd“) vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 CSP a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

10. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že na základe návrhu žalovanej prebiehalo na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/203/2009 medzi stranami sporu konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Na návrh žalovanej bolo uznesením Okresného súdu Poprad z 21. júna 2010 č. k. 7C/203/2009-80, vo vzťahu k žalobcovi, nariadené predbežné opatrenie o zdržanie sa konania, ktorým by previedol vlastnícke právo na tretiu osobu, založil, zaťažil vecným bremenom, prenajal alebo inak scudzil byt č. XX, na X. poschodí bytového domu na C., zapísaný na LV č. XXXX, do právoplatného skončenia konania vo veci samej; toto uznesenie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Prešove zo 6. októbra 2010 č. k. 3Co/126/2010-167. Návrhy žalobcu na zrušenie nariadeného predbežného opatrenia boli zamietnuté uznesením Okresného súdu Poprad z 22. septembra 2011 č. k. 7C/203/2009-356 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 20. decembra 2011 č. k. 2Co/125/2011-420 a uznesením Okresného súdu Poprad zo 16. apríla 2012 č. k. 7C/203/2009-455 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 20. decembra 2012 č. k. 7Co/173/2012-526.

11. Ďalej poukázal na to, že v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a iné sa žalovaná vo vzťahu k žalobcovi domáhala aj vyporiadania nákladov vynaložených na rekonštrukciu nehnuteľnosti - vyššie označeného bytu vo výlučnom vlastníctve žalovaného s tvrdením, že táto rekonštrukcia bola vykonávaná v čase pred uzavretím manželstva účastníkov, kedy už žili v spoločnej domácnosti ako aj v dobe trvania manželstva s tým, že išlo o investovanie aj jej osobných finančných prostriedkov.

12. Podľa odvolacieho súdu (bod 16. odôvodnenia jeho rozsudku) súd prvej inštancie správne akceptoval opodstatnenosť nariadeného predbežného opatrenia v predchádzajúcom konaní strán sporu s prihliadnutím na spôsob ukončenia daného konania (bod 16. odôvodnenia). Poukázal na to (bod 17. odôvodnenia), že:

- žalobkyňa zobrala späť návrh na vyporiadanie BSM, žalovaný nesúhlasil so späťvzatím návrhu z dôvodu, že vo veci podal protižalobu; Okresný súd Poprad (však) uznesením z 8. februára 2013 č. k. 7C/203/2009-535 konanie vo veci zastavil, čo žalobca napokon akceptoval a proti zastavujúcemu uzneseniu nepodal opravný prostriedok;
- žalobkyňa zároveň navrhla zrušiť nariadené predbežné opatrenie, predovšetkým so zreteľom na komunikáciu so žalobcom ohľadom udelenia súhlasu na zmenu pobytu maloletého syna, keďže žalovaná dlhodobo pracuje v Bratislave, avšak spolu so synom býva v H. Okresný súd Poprad dňa 8. februára 2013 vydal uznesenie o zastavení konania o návrhu na zrušenie predbežného opatrenia (č. k. 7C/203/2009-535);
- vzájomný návrh žalobcu o vyporiadanie bezpodielového vlastníctva manželov po rozvoze manželstva bol rozsudkom Okresného súdu Poprad z 13. januára 2014 č. k. 7C/83/2013-43 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 5. novembra 2014 č. k. 3Co/113/2014-69 zamietnutý.

13. Odvolací súd konštatoval, že „predbežné opatrenie v predchádzajúcom konaní bolo nepochybne nariadené opodstatnene a návrhu na zrušenie predbežného opatrenia a zastaveniu konania o vyporiadanie BSM žalovanou predchádzala vzájomná komunikácia strán za účelom dosiahnutia dohody o ich sporných otázkach (zmena obvyklého pobytu maloletého dieťaťa, zastavenie exekučného konania Ex 24/2011, č. l. 219 a nasl.)“. Podľa odvolacieho súdu „všetky tieto okolnosti súd prvej inštancie vyhodnotil správne aj pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na náhradu ujmy v súvislosti s takto nariadeným predbežným opatrením“ (bod. 18. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) preto napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

IV.

14. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“). Podľa dovolateľa rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v súvislosti s aplikáciou § 77 ods. 3 zákona č. 99/1963 Občiansky súdny poriadok (ďalej aj ako „OSP“). Zároveň podľa žalobcu rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v otázke aplikácie § 340 ods. 1 CSP, ktorá ešte najvyšším súdom nebola vyriešená.

15. Dovolateľ, namietajúc odklon od ustálenej rozhodovacej praxe v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/150/2010, z ktorého vyplýva, že „aplikácia § 77 ods. 3 OSP, podľa ktorého je navrhovateľ povinný nahradiť za stanovených podmienok ujmu, ktoré vznikli iným osobám v súvislosti s predbežným opatrením, zahŕňa nielen otázku náhrady trov konania, ale aj ďalšiu majetkovú ujmu vzniknutú odporcovi navrhovateľa predbežného opatrenia alebo tretím osobám, ktorá sa dodatočne ukáže neopodstatnenou. Vznik takej ujmy neprichádza do úvahy len vtedy, keď nárok, ktorý mal byť predbežným opatrením zabezpečený, bol uznaný dôvodným alebo bol uspokojený. Vo všetkých ostatných prípadoch, kedy dochádza k zániku predbežného opatrenia podľa § 77 ods. 1 OSP, alebo k jeho zrušeniu podľa § 77 ods. 2 OSP, sa preto môžu oprávnené osoby domáhať náhrady škody vzniknutej v spojitosti s jeho nariadením. Nárok vzniká takto priamo z procesu a na základe procesného práva je svojou povahou zvláštnym nárokom procesnej povahy. O tejto povinnosti nerozhoduje súd ex officio, ale na návrh. Neuplatňuje sa ako iné nároky na náhradu škody na všeobecnom súde odporcu, ale rozhoduje o ňom ten istý súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie a pri rozhodovaní súd postupuje podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Predpoklady na vznik nároku na ujmu, ktorou treba rozumieť predovšetkým majetkovú škodu, ako aj vydanie bezdôvodného obohatenia a tiež za určitých okolností aj nemajetkovú ujmu v prípade, že je vyjadriteľná v peniazoch sú: 1/ vznik ujmy, 2/ príčinná súvislosť medzi touto ujmu a procesnými účinkami predbežného opatrenia pri dobrovoľnom alebo nútenom výkone jeho obsahu, 3/ zánik alebo zrušenie predbežného opatrenia, pričom návrhu vo veci samej sa nevyhovelo alebo právo navrhovateľa nebolo uspokojené mimosúdne. K týmto predpokladom nepatrí zavinenie. Navrhovateľ tu zodpovedá za výsledok. Do úvahy neprichádza liberácia, ani zmierňovacie právo, keďže Občiansky súdny poriadok neuvádza žiadne dôvody na zbavenie sa tejto zodpovednosti. Pokiaľ ide o rozsah škody, hradí sa v zmysle § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka zásadne škoda skutočne objektívne zistiteľná, vyjadriteľná v peniazoch. Ustanovenie § 77 ods. 3 OSP takto reaguje na skutočnosť, že súd nariaďuje predbežné opatrenie na základe navrhovateľom tvrdených a osvedčených skutočností, o ktorých spravdla nevykonáva dokazovanie, a ku ktorým nemá odporca možnosť sa vopred vyjadriť. Podľa § 77 ods. 3 OSP zodpovednosť za škodu alebo inú ujmu spôsobenú nariadeným predbežným opatrením nesie ten, kto o jeho nariadenie požiadal, a to bez zreteľa k tomu, či predbežné opatrenie bolo nariadené v súlade so zákonom alebo nie, podstatné je len to, že k jeho zániku, či zrušeniu došlo z iného dôvodu než preto, že návrhu vo veci samej bolo vyhovené alebo preto, že právo navrhovateľa nebolo uspokojené. Za škodu alebo inú ujmu spôsobenú predbežným opatrením, ktoré bolo zrušené z iného dôvodu, než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovelo alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, zodpovedá navrhovateľ predbežného opatrenia, nie štát lebo právna úprava zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je vylúčená.“

16. Dovolateľ tiež poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 570/2013-10, podľa ktorého „ustanovenie § 77 ods. 3 OSP je prejavom racionálnej úvahy zákonodarcu vo vzťahu k verejným prostriedkom. Predbežné opatrenie totiž nariaďuje súd len na základe jednostranných tvrdení navrhovateľa predbežného opatrenia, postačuje osvedčenie (spravdepodobnenie) dôvodov jeho nariadenia, súd rozhoduje bez pojednávania a bez vyjadrenia ostatných účastníkov (§ 72 ods. 8 OSP). Tieto procesné „úľavy“ robia konanie o vydanie predbežného opatrenia, takpoviedac, programovo náchylné k „chybným“ rozhodnutiam, teda takým, ktoré sa neskôr v konfrontácii so skutočnosťou môžu ukázať ako založené na nesprávnom skutkovom stave. Nie je odôvodnené, prečo by negatívne

následky spojené so zásahom takéhoto rozhodnutia do oprávnených záujmov odporcu mala vždy znášať štátna pokladnica. Navrhovateľ predbežného opatrenia si musí byť vedomý riziká vyplývajúce z existujúcich procesných úľav, ako aj výhod, ktoré mu tieto procesné úľavy poskytujú (uľahčený prístup k dočasnej ochrane jeho práva formou predbežného opatrenia), v dôsledku čoho musí byť nevyhnutne pripravený znášať aj negatívne následky.

17. Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 23. septembra 2008 sp. zn. 29Cdo/3137/2007, ktorý sa zaoberal problematikou náhrady škody spôsobenej predbežným opatrením (ešte pri platnosti úpravy OSP) a uznesenie najvyššieho súdu z 26. júla 2012 sp. zn. 3Cdo/123/2012.

18. Podľa dovolateľa nie je možné osobe žalobcu žiadnym spôsobom pričítať zánik neodkladného (predbežného) opatrenia. Tu nie je dôležité, či žalobca podal alebo nepodal odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení konania, ktoré bolo zastavené v dôsledku späťvzatia (návrhu na začatie konania) žalovanou. Civilný sporový poriadok používa pri neodkladných opatreniach pojem navrhovateľ. Je jednoznačné, že navrhovateľom neodkladného (predtým predbežného) opatrenia bola žalovaná a zodpovednosť za neodkladné opatrenie nesie navrhovateľ neodkladného opatrenia, a to za každých okolností. Z tohto výkladu následkov späťvzatia návrhu vo veci samej bez pochyb vyplýva, že žalovaná tým, že netrvala na prejednaní a rozhodnutí svojej veci, zriekla sa dobrovoľne práva na súdnu ochranu a rozhodnutie veci súdom. A teda aj poskytovanie akejkoľvek inej formy ochrany stratilo opodstatnenie.

19. Namietol, že súd prvej inštancie arbitrárnym spôsobom konštatoval, že „navrhovateľ podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia oprávnene, a teda dôvodne“, pričom za dôkaz dôvodnosti považoval súd to, že odvolaniu žalobcu proti nariadeniu predbežného opatrenia odvolací súd nevyhovел, rovnako ako nevyhovел ani opakovaným návrhom na jeho zrušenie. Takýto výklad predmetné ustanovenie § 340 CSP za žiadnych okolností neumožňuje. Prípadné následky, ktoré vzniknú v príčinnej súvislosti s účinkami nedôvodne nariadeného neodkladného opatrenia, zakladajú nový - osobitný druh zodpovednosti. Slovné spojenie nedôvodne nariadené neodkladné opatrenie však nedeterminuje možnosť súdov vykladať si dané ustanovenie tak, že súd musí skúmať, či dôvody, ktoré navrhovateľ neodkladného opatrenia uviedol, bolo možné v danom čase považovať za dôvodné. Vzhľadom na špecifiká neodkladného opatrenia je z tohto dôvodu na navrhovateľa neodkladného opatrenia prenesená aj zodpovednosť za škodu spôsobenú neodkladným opatrením. Podľa žalobcu v jeho prípade nedošlo k uspokojeniu žalovaného nároku, ktorého sa domáhala navrhovateľka neodkladného opatrenia, pričom zodpovednosť za škodu spôsobenú nariadením neodkladného opatrenia vylučuje len úspech vo veci samej. Dovolateľ ďalej tvrdil, že za splnenia predpokladov zakotvených v § 340 ods. 1 CSP má žalobca právo na náhradu škody a jediným meradlom dôvodnosti neodkladného opatrenia je skutočnosť, či navrhovateľ neodkladného opatrenia uspel vo veci samej.

20. Dovolateľ za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP považuje otázku,

a) či je podľa § 340 ods. 1 CSP daná zodpovednosť navrhovateľa neodkladného opatrenia vždy, ak neodkladné opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z iného dôvodu než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovelo, alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené, teda z iného dôvodu než úspechu vo veci samej,
resp.

b) či má všeobecný súd pri uplatnenom nároku na náhradu škody spôsobenej neodkladným opatrením, ak neodkladné opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z akýchkoľvek iných dôvodov než dôvodov uvedených v § 340 ods. 1 CSP, skúmať, či bolo alebo nebolo neodkladné opatrenie v čase jeho nariadenia dôvodné.

21. Dovolateľ tiež poukázal na odpoveď Ministerstva spravodlivosti SR z 15. júla 2019 na žiadosť žalobcu o výklad právnej úpravy, týkajúcej sa podmienok priznania náhrady škody v dôsledku neodkladného opatrenia; túto pripojil ako prílohu dovolania.

22. Vzhľadom na uvedené dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s

rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

23. Vo vyjadrení k dovolaniu žalovaná navrhla dovolanie zamietnuť pre jeho zmatečnosť a priznať jej právo na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

V.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

25. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

26. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

27. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

28. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

29. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

30. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu.

31. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

32. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

33. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

34. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, s a vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“). Predovšetkým však musí byť splnená požiadavka, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a že išlo o jedinú právnu otázku, výlučne na vyriešení ktorej také rozhodnutie záviselo. Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade tomu tak nebolo.

35. Z rozsudku súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v ich kompletizujúcej jednote totiž vyplýva, že tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd, ktorý jeho rozsudok potvrdil podľa § 387 CSP, sa pri posudzovaní dôvodnosti žaloby zaoberali aj riešením právnej otázky, či uplatňovanie žalovaného práva a povinnosti je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi. Vyhodnotením okolností, za ktorých došlo k späťvzatiu návrhu na vysporiadanie BSM (viď body 8. a 13. tohto rozhodnutia), t. j. komunikácie strán sporu ohľadom dosiahnutia dohody o zmene obvyklého pobytu maloletého dieťaťa, zastavenia exekučného konania, ktorá predchádzala tomuto späťvzatiu, dospeli k záveru o nedôvodnosti žaloby o náhradu ujmy aj pre jej rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

36. Rozhodnutie odvolacieho súdu vzhľadom na uvedené nezáviselo iba a len od vyriešenia otázky potreby posúdenia dôvodnosti nariadenia predbežného opatrenia v konaní o vyporiadanie BSM pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu ujmy podľa § 340 ods. 1 CSP. Naopak, bez ohľadu na jej riešenie odvolacím súdom je zrejmé, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu (v jeho kompletizujúcej jednote s rozsudkom súdu prvej inštancie) bolo rozhodujúce vyriešenie ďalšej právnej otázky, a to, či priznanie žalobcom uplatneného nároku na ujmu je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi, pričom z aplikácie ustanovenia § 387 CSP odvolacím súdom vyplýva, že aj riešenie tejto otázky súdom prvej inštancie považoval za správne. Správnosť posúdenia tejto právnej otázky z dôvodu podľa § 421 CSP však dovolateľ nenapadol a neuplatnil ani dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

37. Pokiaľ ide o vymedzenie právnej otázky, ktorej nesprávne vyriešenie odvolacím súdom dovolateľ namietal, dovolací súd poukazuje aj na to, že otázky, uvedené v bode 20. písm. a) a b) sú hypotetické, keď otázkou vymedzenou v bode 20. písm. b) tohto rozhodnutia sa dovolateľ vlastne domáha inštruktáže k postupu pri aplikácii ustanovenia § 340 ods. 1 CSP.

38. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP vyhodnotil ako neprípustné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

39. Keďže dovolací súd dovolanie odmietol, výrok rozhodnutia o náhrade trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.